

תמש 05-1241

בפני **כב' השופטת עליסה מילר**

תובעים
 1. ט. ר
 2. ר. ש (קטין)
 3. ר. ל (קטין)
 ע"י ב"כ עו"ד איריס אסיף

נגד

נתבעים פ. ק.
 ע"י ב"כ עו"ד שרון פרילינג

פסק דין

בפני תביעת מזונות שהגישו התובעות מס' 2 – 3, קטינות, תאומות ילידות 5.10.03, באמצעות אמן (להלן: "התובעת/או האם"), כנגד אביהן (להלן: "הנתבע/או האב").

רקע עובדתי

1. התובעות מס' 2 ו 3- (להלן: "הקטינות") נולדו לאמן מחוץ למסגרת נישואין. התובעת והנתבע (להלן: "הצדדים"), יהודים, ישראלים, פנויים. הצדדים מעולם לא נישאו, לא התגוררו תחת קורת גג אחת, וניהלו מערכת יחסים של ידידות.
2. במסגרת יחסי הצדדים התובעת, אשר ביקשה להרות, ביקשה מהנתבע לספק לה מזרעו מתוך כוונה שהזרע ישמש להתעברותה. הנתבע נענה לבקשתה בחיוב, הסכים לתהליך הזרעה מלאכותית. התהליך, כאמור, בוצע בידיעתו ובהסכמתו המלאה של הנתבע.
- יצוין, כי לצדדים גרסאות שונות בקשר עם הסכמת הנתבע לתרום לתובעת זרע. לטענתו בכך נענה לבקשתה להרות שלא מתרומת זרע אנונימית ולטענתה היה ברצונו להיות אב. כאמור, כתוצאה ממתן התרומה נולדו הקטינות נשוא התביעה.
3. במהלך ההריון הנתבע ניתק את הקשר עם התובעת. הקשר התחדש לאחר הולדת הקטינות, אך הנתבע שב וניתק קשר כשלושה חודשים לאחר הולדת הקטינות.
4. ביום 10.5.07 ניתן פסק דין לאבהות בביהמ"ש זה ע"י כב' השופט שוחט (תמש 1240/05). טענת הנתבע ובקשתו לראות בו תורם זרע אנונימי, נדחו. וכלשונו של כב' השופט שוחט:

"פעלתנותו של הנתבע בהתעברותה של האם, במהלך ההריון, במהלך הלידה ואף לאחריה אינו עונה בקנה אחד עם גלימת האנונימיות אותה מבקש הנתבע לעטות על כתפיו ולהפוך בעזרתה ל"דני דין" משפטי – רואה ואינו נראה".

ערעור שהוגש לביהמ"ש המחוזי בת"א המערער חזר בו מהערעור בהמלצת ביהמ"ש.

5. ביום 3.1.05 הוגשה התביעה דכאן. לגבי התקופה ממועד פסק הדין לאבהות ועד פסק הדין בערעור, שולמו מזונות עפ"י הסכמת הצדדים, אשר קיבלה ביום 1.02.08 תוקף של החלטה.

ההליך המשפטי

6. עסקינן בתביעת מזונות קטינות מתחת לגיל 15, אשר בעת הגשת התביעה היו "מקטני קטנים". בנסיבות המיוחדות מעלה המקרה מספר שאלות להכרעה כמו: מזונות קטין שנולד מהפנויה, צרכי הקטינות, יכולתו של האב וגובה השתתפות האם. הדין בתביעת המזונות נדחה עד פסק דין חלוט בתביעה האבהות. בינתיים התחלף המותב, והדין בתביעה התחיל שנים לאחר הגשת התביעה.

טיעוני הצדדים

7. להלן תמצית טיעוני התובעות:
- 7.1. הורי הקטינות יהודים. לפיכך, לענין המזונות, חל הדין האישי העברי עפי סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט-1959.
- 7.2. דיני המזונות והירושה אינם מפלים ילד שנולד מהפנויה.
- 7.3. חובת המזונות של הנתבע הינה חובה אבסולוטית משום גילן של הקטינות.
- 7.4. לקטינה ש' יש צרכים מיוחדים ועלות ההוצאות הכרוכות בטיפול גבוהה.
- 7.5. השתכרות הנתבע גבוהה ויש לו נכסים בבעלותו.
8. להלן תמצית טיעוני הנתבע:
- 8.1. לא ניתן לבדוד את נסיבות הבאת הקטינות לעולם משאלת המזונות. בענייננו אין מדובר בזוג הורים שהחליטו להביא ילד לעולם. מדובר באם אשר הביעה את רצונה המפורש להיות אם חד הורית ולקחת על עצמה אחריות.
- 8.2. לאם הכנסה גבוהה מעבודה.
- 8.3. הנתבע פוטר ממקום עבודתו.
- 8.4. צרכי הקטינות מופרזים.
- 8.5. האם מסרבת לפגוע בפרטיותה של ש' ולפרט את מצבה הבריאותי. כמו כן, מסרבת לפנות למל"ל לקבלת גימלה מיוחדת בקשר עם מצבה.
- 8.6. יש להפעיל את עקרון השיוויון בדיני מזונות – חיוב האם במזונות קטינים.

הדין המשפטי

9. סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשי"ט-1959 (להלן: "חוק המזונות"), קובע כי מהות והיקף חובת האב לשאת במזונות ילדיו הקטינים יקבע עפ"י הדין האישי החל עליו.

10. ההסדר שאומץ בחוק המזונות מבסס את חובת האב לזון את ילדיו הקטינים, בקובעו כי אדם שאינו חייב במזונות ילדיו הקטינים לפי הוראות הדין האישי החל עליו או שלא חל עליו דין אישי חייב במזונותיהם לפי ההוראות שנקבעו בחוק המזונות (סעיף 3 (ב) לחוק המזונות). בע"א 3077/90 פלונית נ' פלוני, פ"ד מט(2) 578 בעמ' 602 (להלן: "פרשת פלונית"), עמד כב' השופט חשין על חשיבות הכלל, המחייב אב לזון את ילדיו, ומעמדו:

" ילדו" של אדם הוא ילדו הטבעי, יוצא-ירכו. אין ילד "חוקי" ובצדו ילד "בלתי חוקי". אדם חייב במזונות יוצאי-חלציו באשר יוצאי-חלציו הם. נושא זה כבר הזכרנו במקום אחר (ראה לעיל, פסקה 23). חובה היא על אב לזון את ילדיו: זה כלל גדול בחוק המזונות, והוא כלל מן המעלה הקונסטיטוציונית, כלל הנמנה עם אותם כללים היוצרים דמותם של אדם וחברה ועם ומדינה."

לגבי חובת אב לזון את ילדיו הקטינים שנולדו מחוץ למערכת הנישואין נקבע בע"א 620/74 יוסף מור נ' פלונית, פ"ד ל(1) 218, 221 נקבע כי:

"אנו כאן בישראל איננו מפלים בין ילד שנולד מנישואין לבין ילד שנולד שלא מנישואין, לא לענין מזונות, על-פי ההגדרה שבסעיף 1 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959, ולא לענין חוק הירושה, תשכ"ה-1965."

11. גם בארצות המשפט המקובל, בהן לא הכירו בעבר בזכויות לילד שנולד מחוץ לנישואין, חל שינוי וכיום הושווה כמעט לחלוטין מעמדו של הילד ה"חוקי" למעמדו של הילד ה"לא חוקי":

"המשפט המקובל האנגלי - כמוהו כדין השרעי - לא הכיר זכויות לילד שנולד שלא בנישואין. הילד לא התייחס כלל לאביו, ובראשית אף לא לאמו (הילד היה filius nullius) על דרך זה, כך סברו הסוברים, תישמרנה "קדושת המשפחה" ו"אחדות המשפחה". והילד היה כעץ השדה ונטול זכויות. לא כימים ההם ימים אלה, ולאחר ה- family law reform act, 1987, ולאחר ה- p. A. , מעמדו של הילד ה"בלתי חוקי" למעמדו של הילד ה"חוקי". ראו: p. A. , (th ed 7, london., 1987) Bromley and n. V. Lowe 240- 239, Ff 233 family law- הברית אף היא המגמה הכללית היא להשוות זכויותיו של ילד "בלתי חוקי" לזכויותיו של ילד "חוקי", ובפרשת [38]at , 539 (1973)

gomez v. Perez נפסק כי שלילת זכות של ילד "בלתי לגיטימי" לקבל מזונות מאביו הטבעי נוגדת את החוקה. (עא 3077/90 פלונת נ' פלוגי, פ"ד מט(2) 578, 602)

12. במקרה שלפנינו, מדובר בצדדים יהודים. על כן ייפסקו המזונות על פי דינם האישי - הדין העברי. בדין העברי, עילת חיוב אב במזונות ילדו היהודי היא האבהות, ללא קשר לשאלה האם הקטין נולד מחוץ או בתוך מערכת נישואין.
13. היקף החיוב במזונות הכרחיים של קטין שנולד מחוץ למערכת נישואין זהה לשל קטין בעל אותם צרכים אשר נולד לזוג נשוי.
14. בענייננו קטינות בנות 6 שנים. עפ"י דיני ישראל, כפי שפורשו ויושמו בפסיקת ביהמ"ש העליון, מתחת לגיל 15 חובת המזונות חלה על האב כדי כל צרכיו ההכרחיים של הקטין. זוהי חובה מעין אבסולוטית מכח תקנות חכמים ותקנת הרבנות הראשית. בהערכת המזונות ההכרחיים לגביהם חב האב יש לקחת בחשבון את צרכי הקטין מחד, ואת גובה הכנסת האב, יכולתו הכלכלית וצרכיו מאידך.
15. במקרה בו האב אינו ממצה את כושר השתכרותו בית המשפט יקבע את המזונות לא על פי הכנסתו, הלכה למעשה, אלא על פי יכולת השתכרותו (ראה: ע"א 180/80 תמיר נ' תמיר, פ"ד (4) 449). כן נפסק, כי אב חייב לפרנס את ילדיו לא רק מהכנסתו מעבודה אלא גם מהכנסתו מנכסיו (ראה: ע"א 130/83 פרייס נ' פרייס, פ"ד לח(1) 721, 727; ע"א 239/85 עמיצור נ' עמיצור, פ"ד מ(1) 147, 153).
16. לגבי צרכים שמעבר לצרכים ההכרחיים, חלה החובה על שני ההורים, מדין צדקה, ובהתאם ליכולתם. בבע"מ 5750/03 אוחנה נ' אוחנה, תק-על 2005(2) 2560 קבע ביהמ"ש העליון ע"י כב' השופטת פרוקצ'יה כי:

"בהערכת המזונות שעל אב לשלם לילדיו נוהג ביהמ"ש לקחת בחשבון את צרכיו של הילד וכן את גובה הכנסתו של האב ויכולתו הכלכלית. במסגרת זו ממילא נלקחת בחשבון גם יכולתה הכלכלית של האם, וזו משליכה על היקף צרכיו של הילד ועל היקף המזונות שעל האב לשלם".

בע"מ 2433/04 צינובוי נ' צינובוי, תק-על 2005(2) 2158 הוסיפה והבהירה כב' השופטת פרוקצ'יה:

"פסיקת המזונות נעשית על דרך של איזון כולל של הכנסות המשפחה מכל המקורות, תוך התחשבות בכלל היכולות מול הצרכים, וקביעה בהתאם לכך את שיעורם הסביר של המזונות".

17. חרף ההלכה הפסוקה כפי שנסקרה לעיל, מקובלת עלי טענת הנתבע לפיה יש לחלק את הנטל בין ההורים בצורה שונה, כאשר מדובר במזונות מדין צדקה. לטעמי, בנסיבות הקיצוניות של המקרה דכאן, בהן אם פנויה מחליטה להביא ילד לעולם מחוץ למסגרת הנישואין (בהזרעה מלאכותית), כאשר נוכחותו של אב בחיי הקטין אינה וודאית כלל וכלל, במיוחד כאשר כבר בתחילת ההריון האב נעלם מהתמונה, הרי מלכתחילה לוקחת על עצמה אחריות גדולה יותר. במקרה כזה, סבורני, כי חובת האב מצטמצמת למזונות ההכרחיים, והוא אינו חייב לספק רמת חיים שהאם קובעת.

הכנסות הנתבע

18. בבעלות הנתבע דירה קטנה ברח' ..... ב..... בה מתגורר.
19. הנתבע הועסק כעשר שנים כהנדסאי במחלקת פיתוח בחב' ".....", חברת ..... השתכרותו עמדה על 13,600 ₪ לחודש (ראה: תלושי שכר נספח ב לתצהיר עדות ראשית). בחודש אוקטובר 2009 הנתבע פוטר מעבודתו, וסיים עבודתו בחברה ביום 24.1.2010 (ראה: מכתב פיטורין - נספח ג' לתצהיר עדות ראשית). בעדותו הנתבע הבהיר, כי הפיטורין היו כתוצאה משינויים ארגוניים בחברה. הנתבע טען, כי בגילו, וללא הכשרה מקצועית פורמאלית לתפקיד שעשה, יתקשה למצוא עבודה בשכר דומה.

20. לגבי דמי אבטלה, הנתבע לא ידע במדויק לומר מה יהיה גובה הקצבה. אולם, לטענתו, פער גדול בין שכר היסוד לבין המשכורת שכללה תוספות שונות, יגרום לדמי אבטלה נמוכים יותר שכן אלה מחושבים על פי שכר היסוד. להערכתו, הקצבה לא תהיה יותר מ- 7000 ₪ לחודש. לטענת התובעת, הקצבה תהיה 9,000 ₪. בענייננו לא ניתן להעריך מה יהיה גובה הקצבה, ומכל מקום קצבת אבטלה הינה לתקופה מוגבלת.
21. עד סיום ההליכים הנתבע לא עבד.
22. אין מחלוקת, כי הנתבע קבל פיצויי פיטורין והטבות נוספות הקשורות בפיטורין. יש מחלוקת לגבי הכספים שנשארו ברשותו, שכן לטענתו היה חייב כספים לאמו- החזר הלוואה שנתנה לו לצורך מימון דירה שרכש. התובעת ניסתה בחקירתה ובסיכומיה להוכיח, כי עדותו בנושאים אלה לא היתה מהימנה. לא התרשמתי, כי עדותו לא היתה מהימנה. אולם, גם אם נותרו בידי חלק מהכספים שקיבל, הרי אין להתעלם מכך, כי בעת שמיעת ההוכחות והסיכומים הנתבע לא עבד ולא הייתה לו הכנסה קבועה.
23. לגבי פוטנציאל ההשתכרות של הנתבע נטען ע"י התובעת, כי יש לו פוטנציאל למשכורת, כפי שהייתה בחברת "סרגון נטוורק", טענה שהנתבע הכחיש מכל וכל. בפועל הנתבע התחיל בלימודים לתואר שני.
24. בנסיבות המקרה אני סבורה, כי לנתבע פוטנציאל השתכרות שבשלב זה קשה לאמוד. יחד עם זאת, גם אם לא ישתכר מה שהשתכר בחברת ...., יש להניח כי ימצא עבודה שתאפשר לו לפרנס את ילדיו.

השתכרות התובעת

25. התובעת עובדת כ - 20 שנה כמרצה במחלקה ל..... באוניברסיטה .... היו שנים בהן עבדה גם באוניברסיטת ..... מדי פעם עסקה בבדיקת בחינות. בתקופה מיום 17.10.03 ועד ליום 31.12.04 התובעת הועסקה גם בפרוייקט שותפות ..... , והשתכרה בממוצע כ - 1,300 ₪ לחודש. עבודתה הופסקה עקב סגירת הפרוייקט (ראה: נספח ה' לתצהיר עדות ראשית מטעם התובעת).
- משכורתה הממוצעת לאורך השנים נעה בין 10,000 ₪ ל - 18,000 ₪ בחודש.
26. בבעלות התובעת דירה ב..... ב....., שנרכשה לפני מספר שנים. על הדירה, אשר נרכשה מהקבלן בבנייה תמורת 877,000 ₪ (עמ' 5 ש' 7), רובצת משכנתא בגובה 300,000 ₪, שהחזר החודשי בגינה עומד על 2,200 ₪ לחודש (עמ' 5 ש' 14).
27. כיום התובעות מתגוררת בדירת האם.

צרכי הקטינות

28. בכתב התביעה הועמדו צרכי הקטינות ע"ס 8,050 ₪ לחודש. בתצהיר עדות ראשית ובסיכומי התובעים עודכנו הוצאות הקטינות, והועמדו ע"ס 7,452 ₪ לחודש. עבור חלקן של הקטינות במשכנתא נתבע סך 889 ₪ לחודש, ועבור חלקן היחסי של הקטינות בהוצאות החזקת הדירה נתבע סך 792 ₪ לחודש. עבור חינוך: 125 ₪ לחודש, צהרונים: 800 ₪ לחודש, והשאר לביגוד, חידוש פרטי רכוש, הגיינה ותספורת, צעצועים ספרים וחוגים. כן נתבעו הוצאות מיוחדות לבת ש' עבור קלינאית תקשורת, מטפלת משלבת, מוסיקה טיפולית ורכיבה טיפולית.
29. לגבי הוצאות המיוחדות עבור הבת ש' - האם ציינה, כי ש' אובחנה מקצועית כסובלת מהפרעה בתקשורת (עמ' 6 ש' 1), אולם לא צרפה את תוצאות האיבחון, ואף אינה מעוניינת לחשוף אותו, משום שמעוניינת לשמור על פרטיותה של ש'. עוד הוסיפה, כי לא פנתה לקבלת קצבה עבור ש' כי "לא יכולתי לעמוד בזה נפשית, לא אשים עליה תו נכה" (עמ' 6 ש' 12). התובעת בחרה לטפל בבתה עם רופאים מצויינים שקופת החולים אינה משתתפת בעלותם (עמ' 6 ש' 20-14).

בנסיבות בהן האם המחזיקה בכל המידע אודות מצבה של ש', אינה מעוניינת לחשוף אותו, מטפלת בעצמה בקטינה בדרכים ובאמצעות רופאים הנראים לה, ואינה מעוניינת לקבל עזרה מהמל"ל, ככל שמגיעה עזרה כזו, הרי היא למעשה מבהירה, לכולי עלמא, כי היא ההורה היחיד. למעשה האם היא זו שלוקחת אחריות. ולפיכך, לעניות דעתי, אינה יכולה

לתבוע את השתתפות האב בצרכים המיוחדים האלה. האם אף אמרה בעדותה (עמ' 6 ש' 6): "זה בנפשי ובדמי ולזה משועבדים כל חיי ומאפשר לי זמני עבודה כאלה ואחרים, כי אני צריכה להיות לה לעזר, ואם הוא לא רוצה שלא ישלם".

30. לגבי חיוב הנתבע בחלק מהמשכנתא כחיוב עבור מדור - בבר"ע 20241/99 גיואילה אליהו נ' גיואילה אורלי, דינים מחוזי כרך כז(1) 406, נקבע כי מדור הוא חלק מן המזונות שעל אב לספק לילדו, ואין אב יכול להשתחרר מחובה זו רק מפני שאם הקטין (עמה מתגורר הקטין) רכשה דירה ומממנת חלק מעלותה על ידי תשלום משכנתא. חיוב האב בנסיבות כאלה הוא אינו חיוב בתשלום המשכנתא אלא חיוב בסיפוק מדור לבנו, בבחינת שכר דירה רעיוני או דמי שימוש ראויים לשימוש שעושה הקטין בדירת האם. עם זאת, במקרה דכאן מדובר בתובעת, אשר רכשה את הדירה לפני הולדת הקטינות. לנתבע, כדבריה, "לא היה כל קשר לרכישת הדירה" (עמ' 4 ש' 26). האם לקחה משכנתא בהתאם ליכולתה, ואיני סבורה, כי זה המקרה בו יש לחייב את הנתבע בהשתתפות בהחזר המשכנתא.

31. בפסיקה נקבע כי צרכיו ההכרחיים של קטין, אשר אינם דורשים ראיות מפורטות, משהם בידיעה השיפוטית של ביהמ"ש, עומדים ע"ס של כ - 1,200 ₪ לחודש (ראה: בר"ע 1898/02 בן עמי (טרם פורסם). בעניינו אני מחייבת את הנתבע בתשלום מזונות לקטינות (כל אחת מהן) בגובה זה.

סוף דבר

32. אשר על כן, אני קובעת כדלקמן:

א. הנתבע יישא במזונות הקטינות בסך 2,400 ₪ לחודש החל ממועד פסק הדין לאבהות (10.5.07), ובכל 10 לחודש שלאחריו.

ב. חוב מזונות העבר, בניכוי וקיזוז תשלומים ששולמו על חשבון המזונות, בהתאם להסכם שקיבל תוקף של החלטה, ישולם על ידי הנתבע בעשרה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 10.6.10.

ג. המזונות יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן, יתעדכנו אחת לשלושה חודשים ללא הפרשי הצמדה למפרע. המדד הקובע הוא המדד שהיה ידוע ביום הגשת התביעה.

ד. תשלום שלא ישולם במועדו ישא הפרשי הצמדה וריבית מיום החיוב ועד התשלום בפועל.

ה. קצבת הילדים תשולם לידי האם בנוסף למזונות.

ו. אני מחייבת את הנתבע במחצית הוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות ע"י ביטוח הבריאות הממלכתי, אשר יאושרו ע"י רופא המשפחה או רופא מקצועי, למעט הוצאות הקטינה ש' הנובעות מהפרעת התקשורת לה אובחנה.

ז. בנסיבות העניין כל צד ישא בהוצאותיו.

ח. פסק הדין ישלח לצדדים ע"י המזכירות.

ט. ניתן לפרסום ללא שמות ופרטים מזהים.

ניתן היום, י' סיון תש"ע, 31 מאי 2010, בהעדר הצדדים.

עליסה מילר